

Latv. Ned.

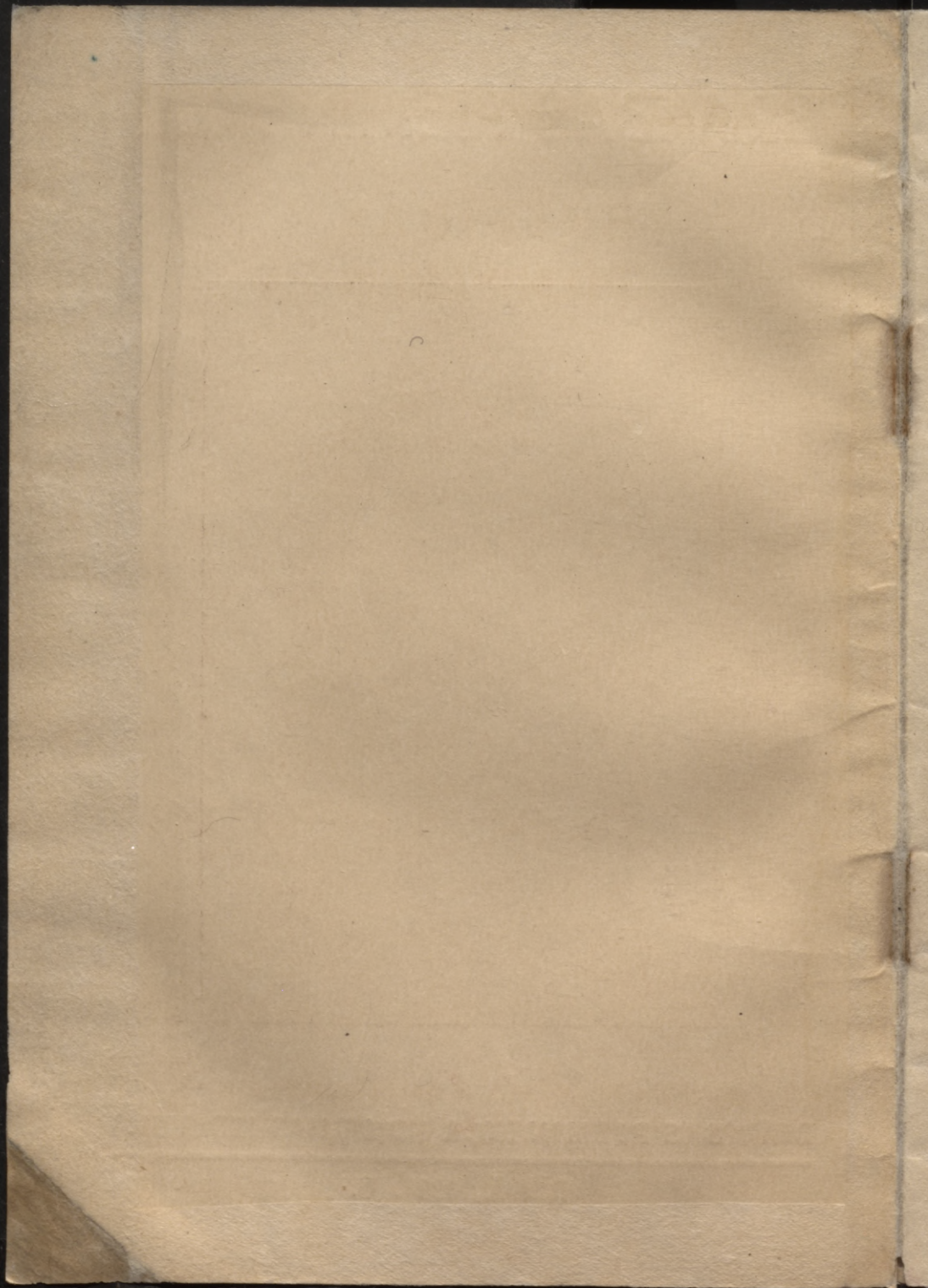
BRĪVĪBAS PIEMINEKLIS

89-9
L 29

BRĪVĪBAS PIEMINEKĻA KOMITEJAS IZDEVUMS

RĪGĀ, 1931. G.

89-9

29

Latv. Ned.

BRĪVĪBAS PIEMINEKLIS

BRĪVĪBAS PIEMINEKĻA KOMITEJAS IZDEVUMS

R Ī G Ā , 1 9 3 1 . G

~~XXXXXXXXXX~~

L. V. B.
in. 243408 ✓

0307067382

Grāmatrūpn. A-S. Golts un Jurjans, Rīgā, Mārstaļu ielā 5.

Nr. 1. Brīvības pieminekļa kopskats (mets)

Brīvības pieminekļa meta idejiskais paskaidrojums

I. Pieminekļa uzdevums. Tuvākā nākotnē Latvijas galvas pilsētā pacelsies piemineklis, veltīts latvju tautas neatkarības cīņām un šajās cīņās iegūtai brīvībai. To pēc tēlnieka K. Zāles meta cels Brīvības bulvārī, pie tilta, ievērojami paplašinot laukumu uz abām pusēm, lai te svinīgos gadījumos varētu rīkot gājienus, nolikt vaiņagus, ziedus. (Skat. attēlu Nr. 1.).

Pieminekļa uzdevums ir attēlot plastisku un arhitektonisku formu sakopojumā latvju tautas izcīnītās brīvības ideju. Idejiskais saturs pieminekļa metā izteikts mākslas formu simboliskā uztvērumā, raksturojot mūsu tautas patstāvības centienu nesalaužamo garu vēsturisko notikumu ainās, rādot tās vērtības un tos spēkus, uz kuriem balstās tautas neatkarība.

Pieminekļa garīgā satūra plastiskais izveidojums iekļauts dotā apkārtnē; laukums ap pieminekli pārveidots tādēji, lai panāktu monumentālu telpas apvienojumu.

Nr. 2. Pieminekļa mets

Nr. 3. Bēgļi (mets)

II. Pieminekļa idejiskais saturs.

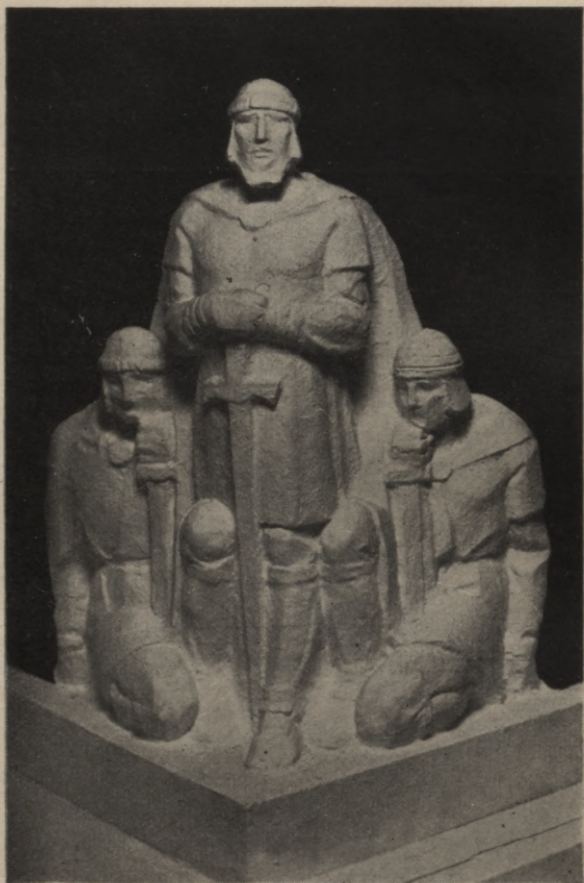
1. Meta apakšējā daļā atrodas terrase, ievadīta ar divām pusloka kāpnēm, kas arhitektoniski saistās ar doto laukumu. Terrases plašās virsmas apkārtējā eja atklāj tuvākai apskatei daudzos tēlus un cilņus. Otrkārt, svinīgos gadījumos terrases augšu var izmantot organizāciju pārstāvji, noturot runas. (Skat. attēlu Nr. 2.).

Apakšējās platformas sānu sienas rādīs cilņņu tēlojumā divi ainas. Vienā pusē — bēgļu laikmeta drūmās gaitas (skat. attēlu Nr. 3.). Tomēr iespējams arī kāds cits variants, varbūt, lielais notikums mūsu kultūras dzīvē — pirmie dziesmu svētki, kā vienotas tautas garīgo spēku izpaudums brīvā latvju dziesmā. Otrs cilnis tēlos latvju strēlnieku varonīgās gaitas, kuņķas tautas dēli kā viens vīrs vērsa krūti pretim ienaidniekam, kas draudēja iznīcināt dzimtenes ziedošos laukus. (Sk. attēlu Nr. 4.)

2. Vīrs šīs platformas paceļas piemineklis. Viņa pamatā tēlu grupas vēsta brīvās latvju tautas vadošos centienus un spēkus. Kubveidīgā arhitektoniskā ķermeņa stūros redzami mūsu valsts dzīves radošie balstītāji. Te,

Nr. 4. Latvju strēlnieki (mets)

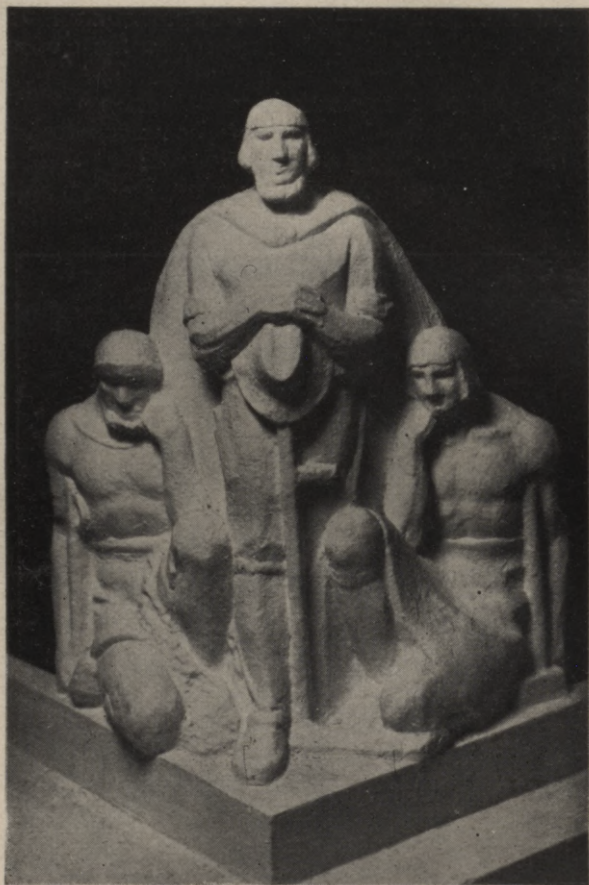
Nr. 5. Tēvijas sargi (mets)

nomodā par tautas mierīgām darba gaitām, stāv tēvijas modrie sargi, kas ik brīdī gatavi sargāt ar savām asinīm tautas godu un tautas tiesības. Viņu cīnās rūditās rokas neizlaiž šķēpu, vērstu pret katru, kas uzdrošinātos apdraudēt dzimtenes patstāvību. (Sk. attēlu Nr. 5.).

Nākošā stūrī redzam prāta atziņu un patiesību meklētāju — zinātnieku, redzam arī burtniekus, kuŗu koklēs izskan tautas dvēseles ilgas un sapņi. (Skat. attēlu Nr. 6.) Turpmākās grupas tēli pauž himnu darbam. Tērauda cietas ir tulznainās latvju zemnieka un strādnieka rokas, kas nemitīgi cēlušas un cēl valsts ēku. Vējā un vētrā audzis ir viņu dar-

Nr. 6. Atziņu meklētājs un burtnieki (mets)

Nr. 7. Zemnieka, strādnieka un zvejnieka tēli (mets)

ba biedra — zvejnieka vingrais stāvs. (Skat. attēlu Nr. 7.)

Ceturrtā grupa veltīta latvju sievietei un mātei, tautas tikumisko spēku gaišam avotam un ģimenes pavārda sargātājai. (Skat. attēlu Nr. 8.)

Divu sānu intervallos starp minētām grupām veidoti cilņos tautas vēstures pēdējā

posma lielākie notikumi. Te, cīņā par savām tiesībām, 1905. gada barikādēs vētraini izlaužas nomāktās darba tautas sacelšanās. (Skat. attēlu Nr. 9.) Otrā cīlnī redzam, kā Daugavas krastos liktenīgās cīņās top Latvijas neatkarība. Uz vecā dzelzs tilta pašaizliedzīgie dzimtenes varoņi trausmīgā uzbrukumā padzen tautas neatkarības pretiniekus. (Skat. attēlu Nr. 10.)

Nr. 8. Ģimenes sargātāja (mets)

Nr. 9. 1905. gads (mets)

3. Pieminekļa nākamā stāvā novietotas četras grupas, kas simboliski izteic tautas brīvības cīnītājus un paudējus. Te, cildena miera pilns, Latvijas tēls. Pāri mātes Latvijas galvai mirdz gaišās brīvības saules vaiņags. Viņas dēli un viņas meitas, abos centrālās figūras sānos, zvēr svēti sargāt izcīnītās neatkarības lielo mantojumu. (Skat. attēlu Nr. 11.) Viena no grupām veltīta visiem, kas mūžam alkūši pēc brīvības gaišās saules. Nīzdami tumsas varu, vīrišķīgie stāvi, gara un miesas spēku augstā kāpinājumā, tiecās saraut verdzības važas. (Skat. attēlu Nr. 12.) Lāčplēša spēcīgais stāvs veltīts tam varonības garam,

kuŗu nespēja nomākt zemnieku tautas dvēselē ilgā verdzības nakts. (Skat. attēlu Nr. 13.) Citā figūrā redzam sirmo vaideloti, kuŗa dziesmā aizvien skanējuši tautas dzīves likteņi un tautas ilgas. Šīs dziesmas gars ir mudinājis tautu nepagurt cīņu grūtībās, aicinājis nemitīgi vērsties augšup, ziedot visus spēkus vienam lielam mūŗa uzdevumam — Latvijas neatkarības saulei. (Skat. attēlu Nr.

Nr. 10. Latvijas atbrīvošanas cīņas (mets)

14.) Par šo sauli vēsta simboliskais sievietes — brīvības tēls, kas, noslēgdams pieminēkli, paceļas uz augstas kolonnas.

Pāri pagājušām ciņām, pāri tagadnei, aug-

Nr. 11. Latvijas tēls (mets)

stu gaisā, kā uz nesatricināmas klints, izskan
nākamībā jaunām un jaunām audzēm brīvī-
bas idejas augstā dziesma. Sievietes tēls
rokās, kas nepagurst tiekties uz augšu, tura
neizdziestošās brīvības zvaigznes. Šo zvaigžņu
mirdzums ir bijis un paliks mūžam ceļa rā-

Nr. 12. Važu rāvēji (mets)

Nr. 13. Lāčplēsis (mets)

dītājs mūsu tautas gaitām. (Skat. attēlu Nr. 15.)

4. Terrasi ar kāpnēm kals no Somijas granīta. Pieminekļa augšējo daļu veidos no Latvijas,

bet grupas no Itālijas šūnakmeņa, kas ir pilnīgi blīvs. Pieminekļa augstums 40 metri.

Brīvības zvaigznēs un saulē virs Latvijas tēla novietos gaismas avotus.

Jānis Siliņš.

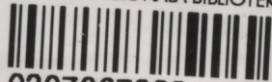
Nr. 14. Vaidelotis (mets)

Nr. 15.
Brīvības tēls (mets)

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0307067382

19. ZEP. 1931